

Dovrefjell
nasjonalparkstyret

Møteinnkalling

Utvalg: **Dovrefjell nasjonalparkstyret**

Møtested: Teams

Dato: 09.10.2024

Tidspunkt: 12:00-15:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 18/2024	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen		
ST 19/2024	Sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/BV - organisert ferdsel - retningslinjer fra 2024-2025		2024/10692

Arkivsaksnummer: 2024/10692-1

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 02.10.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	19/2024	09.10.2024

Sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/BV - organisert ferdsel - retningslinjer fra 2024-2025

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre beslutter:

1. Retningslinjer for organisert ferdsel i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP og Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern fra vintersesongen 2024/2025 skal gjelde
2. Vurdering av søknader der retningslinjene legges til grunn anses som kurante saker som forvalter kan behandle etter delegert fullmakt

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Andre dokumenter i saken

1. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
2. Forskrift for [Dovrefjell-Sunndalsfjella NP...](#)
3. [Forskrift om Hjerkin LVO m/ BV](#)
4. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
5. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
6. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre...](#)
7. [Horisont Snøhetta, hovedrapporten...](#)
8. [Kvalitetsnorm for villrein - rapport](#)
9. [Stortingsmelding for villrein; En forbedra tilstand for villrein](#)
10. [Brukerundersøkelse i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)
11. [Naturbase](#), Miljødirektoratets base over sensitive arter
12. Tidligere styresak om organisert ferdsel med saksnr. 2015/3478: Vilkår [sommer](#) og [vinter](#)

Vedlegg

Brev fra Miljødirektoratet om ferdsel på Dovrefjell, mottatt 26.02.2024

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkin med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkin, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Saksopplysninger

Organisert ferdsel defineres med følgende ordlyd:

«Ferdsl er organisert dersom en arrangør (for eksempel firma, person, lag, skole eller organisasjon) planlegger, koordinerer eller arrangerer turer med deltakere og det gjerne er en form for kunngjøring eller påmelding som ligger til grunn (dvs. kunngjøring/påmelding er ikke nødvendig for at det skal være organisert ferdsel). Hvis det er uklart om det er snakk om organisert ferdsel eller ikke, kan det legges vekt på om den organiserte ferdselen har et visst omfang (mange personer) eller det er en form for gjentakelse.»

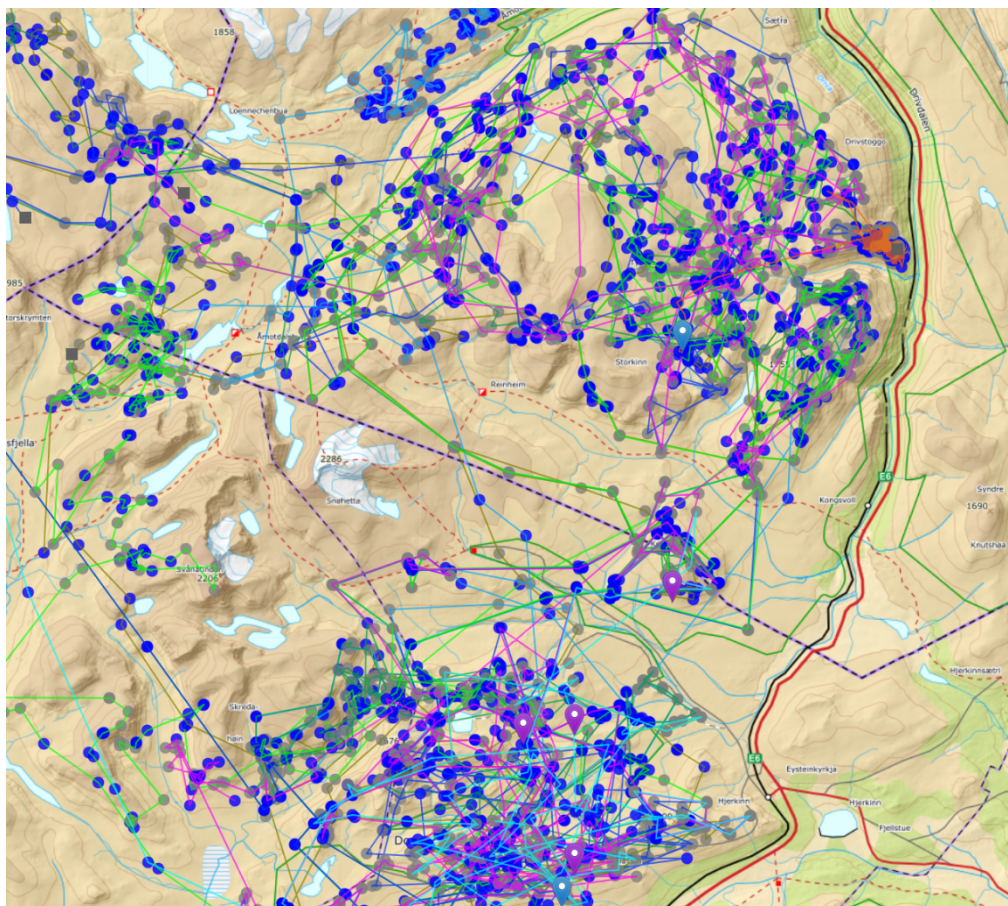
Organisert ferdsel utgjør en stor del av den samlede ferdselen i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark (heretter kalt Dovrefjell NP) og Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern (heretter kalt Hjerkinns LVO m/BV). Vi ser at denne ferdselen øker fra år til år, og at flere aktører – både lokale og ikke lokale - søker om tillatelse til å drive med organisert ferdsel. En brukerundersøkelse fra 2022 viser samtidig at den totale ferdselen øker; flere utlendinger, flere dagsturbesøkende og flere førstegangsbesøkende (Brukerundersøkelse 2023). Flere ulike aktører og målgrupper som bruker området bidrar til at den totale ferdselen påvirker sårbart dyreliv i våre områder, med særlig utfordringer knyttet til villrein.

Vedlagt brev fra Miljødirektoratet, datert 26.2.2024, kom som en følge av et møte forvalterne hadde med Miljødirektoratet den 8.2.2024. I dette møtet ble det diskutert ulike problemstillinger og utfordringer knyttet til ferdsel i verneområdene på Dovrefjell. Brevet peker på en del av handlingsrommet vi har innenfor dagens regelverk. Blant annet pekes det på revidert forvaltningsplan som er under arbeid. Det store spørsmålet er hva gjøres frem til revidert forvaltningsplan er på plass? Miljødirektoratet anbefaler å utarbeide retningslinjer i påvente av revidert forvaltningsplan og definere hva organisert ferdsel er. Andre ferdselsformer som kan skade naturmiljøet blir også omtalt i brevet men dette forholdet er ikke en del av denne saken.

Kunnskap om villrein

Samtidig som vi registrerer økt ferdsel øker også kunnskapen om villrein. Rapport om kvalitetsnorm for villrein ble lagt fram i 2022 og konkluderer med at det står dårlig til med villreinen i Snøhetta villreinområdet. Delnorm 1 (bestandsforhold) og 3 (leveområde og menneskelig påvirkning) ble satt til dårlig kvalitet, og delnorm 2 (lavbeiter) ble satt til middels kvalitet. For delnorm 1 var det slaktevekt og kalverekruttering som var utløsende faktor for dårlig kvalitet i klassifiseringen. For delnorm tre var det funksjonelle trekkpassasjer som kom ut som negativt. Årsaken til dette er sammensatt, men det er liten tvil om at menneskelig ferdsel bidrar til at tilgangen til beitearealene reduseres fordi viktige trekkpassasjer ikke er operative.

I mars i 2024 ble 5 bukker og 5 simler GPS-merka i Snøhetta øst, og 3 simler og 2 bukker i Snøhetta vest merka. Dette FOU-prosjektet i Snøhetta og Knutshø har til hensikt å skaffe mer kunnskap om villreinens arealbruk gjennom å følge disse GPS-merkede individene over flere år. Dovrefjell nasjonalparkstyre har bevilget noe midler til oppstart og merking i 2024. Figur 1 viser GPS-sporingsdata av de merkede individene i 2024. Her merker man seg at områder som villreinen har utfordringer med å krysse, eksempelvis Stropslsjødalen og Hjerkinnsplataet. Første krysningen av Stropslsjødalen ble forsøkt gjennomført 22. juli uten at dette lyktes. I løpet av perioden FOU-prosjektet vil foregå (2024 til 2028) vil det innhentes mer datamateriale som vil være viktig kunnskap å ta med seg videre.

Figur 1 GPS-sporing av simler og bukker i perioden 11./12.3.24 til 11.09.24. Reinheim og Stroplsjødalen midt i kartet.

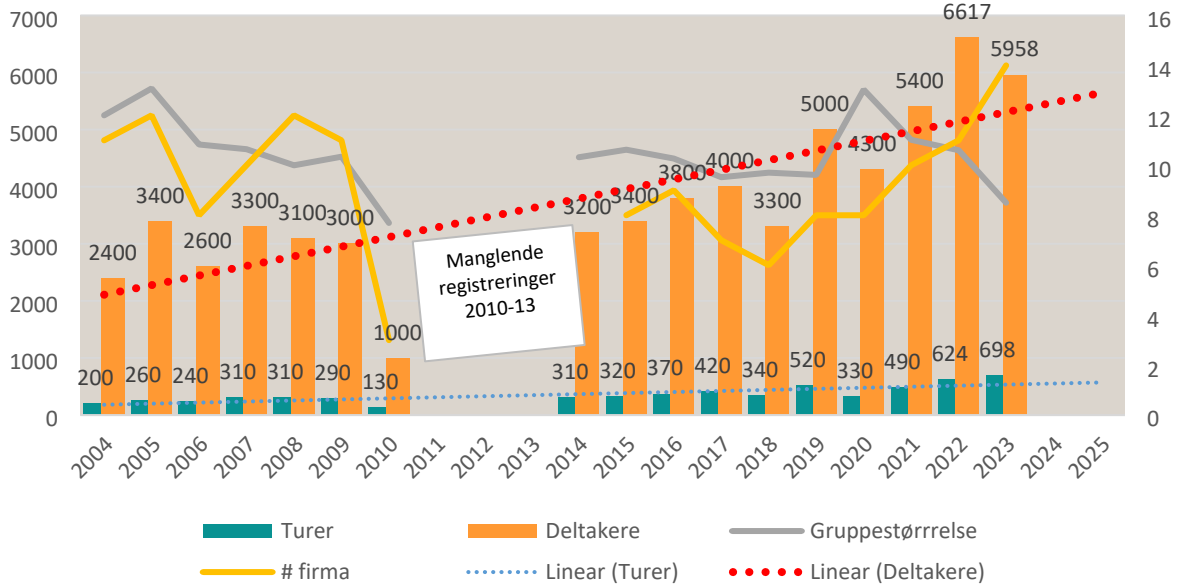
Stortingsmelding for villrein, *Ein forbetra tilstand for villrein*, ble vedtatt i Stortinget juni 2024. Denne legger viktige føringer for å forbedre tilstanden for arten. De konkrete tiltaka kommer gjennom tiltaksplaner for villrein. Det kommer imidlertid tydelig fram av stortingsmeldingen at utviklingen for villreinen har gått i feil retning over en lengre periode. En av de viktigste utfordringene er arealunnvikelse og dårlig kvalitet på trekkpassasjer. Det pekes på at den samla belastning bør ligge til grunn i vurderingene for å åpne opp for mer aktivitet.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade som kan skade naturmiljøet er søknadspliktig i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP og Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern. Bakgrunnen for dette er at man mener at organisert ferdsel kan medføre stor terrengslitasje samt forstyrre villrein og annet dyreliv, slik som rovfugl og fjellrev. For eksempel kan store teltcamper i organisert regi gjenta seg med samme mål over flere sesonger. Hensikten er ikke å stoppe denne type ferdsel, men er en mulighet for nasjonalparkforvalter å komme i dialog med arrangører av turer. Forvaltninga får da mulighet til å få oversikt over omfanget av aktiviteten samt å styre aktiviteten gjennom å sette vilkår i vedtak, som igjen kan bidra til å forhindre skader og forstyrrelser.

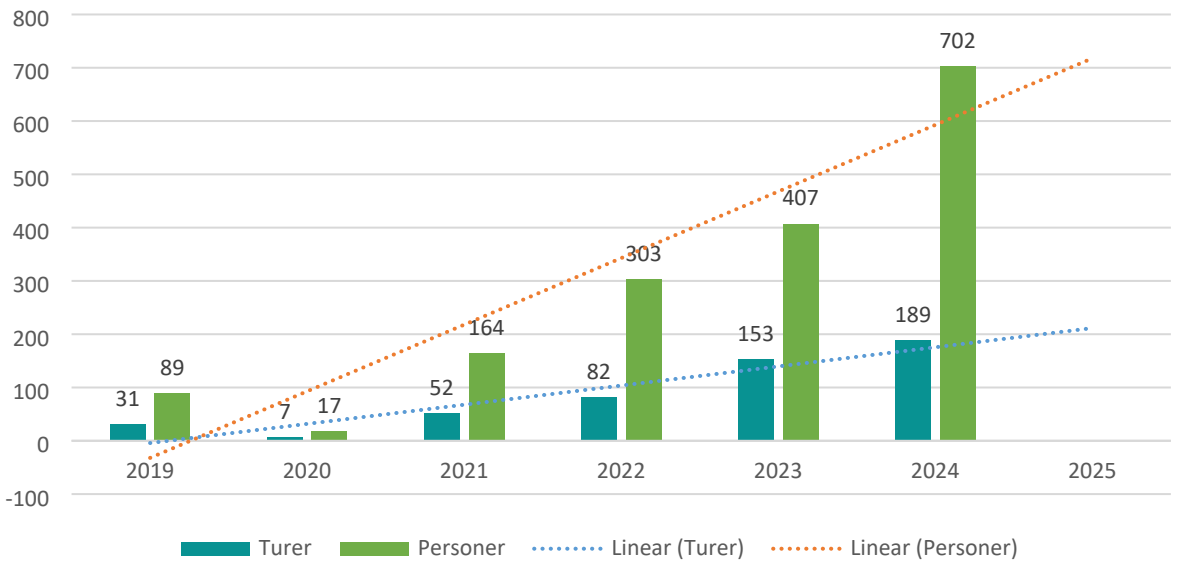
Organisert ferdsel utgjør en stor del av den totale ferdselen. For 2024 er det 28 aktører som har hatt tillatelse til å drive med organisert ferdsel i våre områder, hvorav seks av disse kun har fått tillatelse til enkeltturer. Utviklingen over år vises i figur 2 og 3.

Organisert ferdsel Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark Sommer

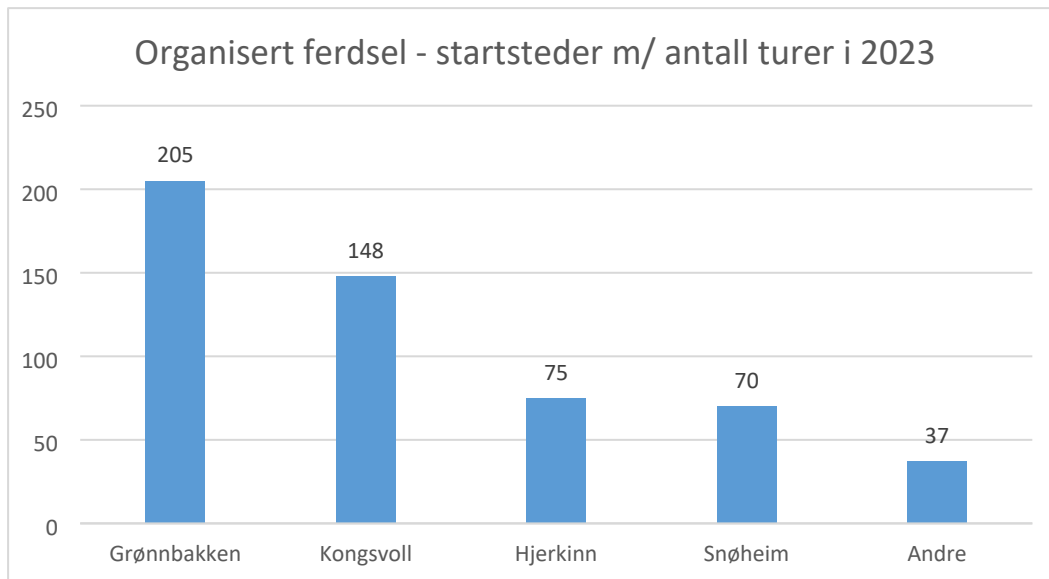

Figur 2 Utviklingen av organisert ferdsel hele året fra 2004 til 2023

Organisert ferdsel Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark - VINTER

Figur 3 Utviklingen i organisert ferdsel kun vinter fra 2004 til 2024.

Figur 4 Diagrammet viser en fordeling ulike startsteder som aktørene har rapportert inn at de starter turene sine fra. Her vises kun tall for 2023

Den uorganiserte ferdselen utgjør i dag likevel den største delen av den totale ferdselen. I dag har vi ikke anledning til å styre den uorganiserte ferdselen. Ferdelsrestriksjoner i avgrensede deler av et område til enkelt perioder av året har blitt omtalt i stortingsmelding for villrein. Her ble det pekt på at ferdselsrestriksjoner kan være et grep som kan være aktuelt å innføre for å kunne styre ferdselen ytterligere der ferdselen er for stor og det går på bekostning av naturverdier.

Samla belastning

Naturmangfoldlovens § 10 sier at *en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for*. Samla belastning er all infrastruktur og menneskelig aktivitet som påvirker et økosystem, i dette tilfellet økosystemet villreinen og annet sårbart dyreliv lever i på Dovrefjell. Snøheim, Snøheimvegen, skyttelbussregimet, Reinheim, moskusturisme, fuglehundprøver, DNT-turisme, m.m – alle disse forholdene er med på å utgjøre en del av den samla belastningen på Hjerkinplatået og i Stroplsjødalen. Stortingsmeldingen for villrein peker på at samla belastning bør ligge til grunn for vurderinger av tiltak og grep som planlegges gjennomført i framtida.

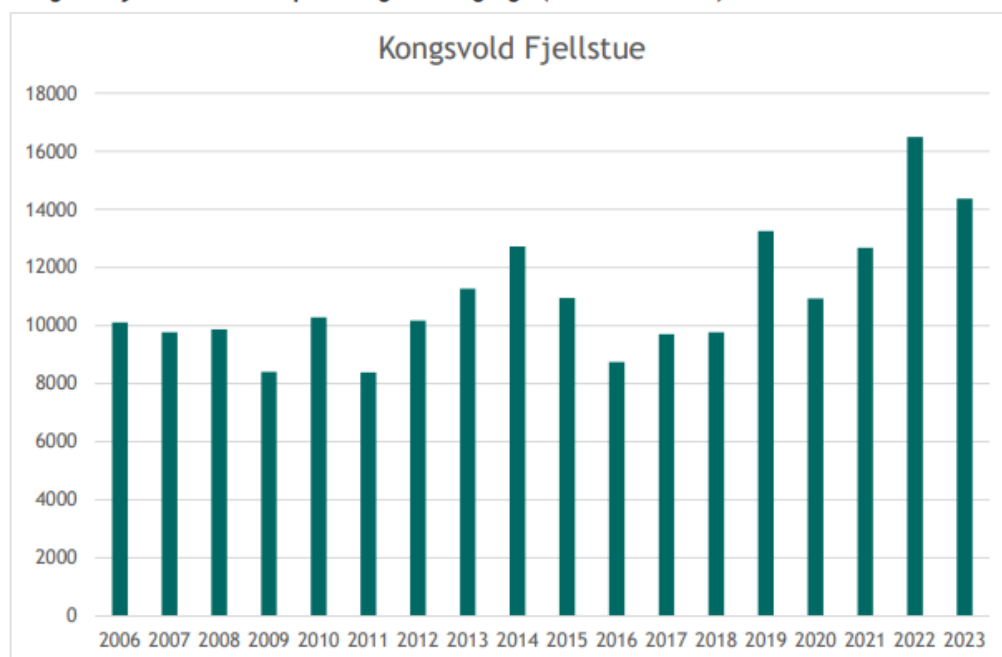
Utfordringene knyttet til ferdsel gjelder særlig i områder som Stroplsjødalen og på Hjerkinplatået. Omfanget av den totale ferdselen i området overskrider terskelverdier angitt i Horisont Snøhetta (se faktaboks) flere dager ilt en sesong. Den samla belastningen i området er blitt så stor at den hindrer villreinen i å trekke mellom sommer- og vinterbeiteområder (se figur 1).

Faktaboks: «Mer enn 30 personer per dag på sti gjør det vanskeligere for reinen å krysse stien, og mer enn 220 personer gir full barriere.» (Horisont Snøhetta 2012).

Det er plassert ut 12 tellere på Hjerkinplatået og i Stroplsjødalen for å overvåke ferdselen i sommerhalvåret. Dovrefjell har Norges lengste tellerserie med tall tilbake til 2006. SNO følger opp disse tellerne i felt. Datamaterialet kan knekkes ned på dag- og timesbasis. På denne måten kan man få et innblikk i hvor mange dager og hvilke tider på døgnet det er mest aktivitet. Under følger to eksempler på diagram som viser ferdsel på årsbasis inn fra

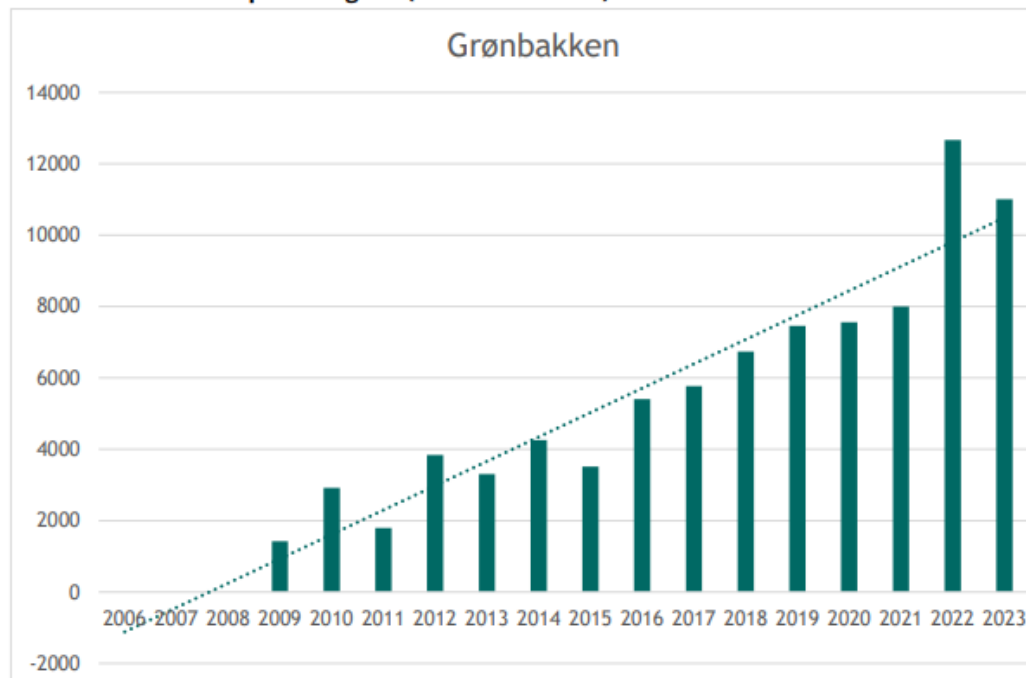
Kongsvold fjeldstue og Grønnbakken. To viktige og populære innfallsporter inn til Stropsljødalen.

Kongsvoll fjellstue - 14374 passeringer - nedgang - (EcoCounter SNO)

Figur 5 Ferdseleksstatistikk inn fra Kongsvold fjeldstue i perioden 2006 til 2023. Statistikken viser at ferdselen øker fra år til år, med unntak av i 2023 hvor trolig uværet "Hans" bidro til en nedgang

Grønnbakken - 11010 passeringer - (EcoCounter SNO)

Figur 6 Ferdseleksstatistikk inn fra Grønnbakken i perioden 2009 til 2023. Statistikken viser at ferdselen øker fra år til år, med unntak av i 2023 hvor uværet trolig "Hans" bidro til en nedgang

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Saker av prinsipiell karakter skal behandles av nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Dovrefjell-Sunndalsfjella NP

§ 1. Formål

Formålet med Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) opprømsing av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem, biologisk mangfold med bl.a. villrein, kulturminner, urørhet, mulighet for uforstyrret enkelt friluftsliv mv.

§ 7. Ferdsel og friluftsliv

I nasjonalparken må alle ferdes varsomt og på en måte som tar hensyn til vegetasjonen, dyrelivet og kulturminnene.

Sykling er kun tillatt på traseer og til tider som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

Følgende aktiviteter kan bare skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten:

- a. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet.
Forvaltningsplanen skal avklare hva slags ferdsel dette gjelder.
- b. Større arrangementer som kan skade naturmiljøet.
Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.
- c. Kjøring med hundespann og organisert bruk av hest.
Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.
- d. Telting ut over en uke på samme sted.
Dette gjelder ikke vanlige vandretelt med unntak av nærmere avgrensede områder med teltforbud jf. forvaltningsplan.

Hjerkin LVO m/BV

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap av økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi, og som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

Videre er formålet med vernet å ta vare på:

- a. en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta villreinområde
- b. særlig viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhattamassivet
- c. et naturområde med et rikt dyre- og planteliv som preger landskapet, herunder kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- d. et særpreget og vakkert landskap med kvartærgeologiske forekomster
- e. kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 7. *Ferdse og friluftsliv*

Følgende aktiviteter kan bare skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten:

- a. organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet.
Forvaltningsplanen skal avklare hva slags ferdsel som krever tillatelse.
- b. større arrangement.

Naturmangfoldloven

§ 35. *(nasjonalparker)*

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdse til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

§ 38. *(biotopvernområder)*

Som biotopvernområde kan vernes et område som har eller kan få særskilt betydning som økologisk funksjonsområde for en eller flere nærmere bestemte arter. Det kan fastsettes forbud mot virksomhet og ferdsel som kan påvirke eller forstyrre arten eller dens livsbetingelser, jf. [§ 37](#) tredje ledd gjelder tilsvarende.

Forvaltningsplan

Denne gir retningslinjer for reiseliv og ferdsel (s. 65 og 76). Forvaltningsplanen er fra 2006. Hjerkin LVO m/ BV ble først etablert i 2018, og gjeldende forvaltningsplan omhandler ikke dette verneområdet.

Vurdering

forvaltningsmyndigheten dersom ferdselen skader verneverdiene. Hensikten med søknadsplikten er at forvaltningsmyndigheten kommer i dialog med aktørene og får oversikt over den organiserte ferdselen. Hensikten er ikke å forby ferdselen, men å kanalisere og styre ferdselen gjennom å sette vilkår i vedtaksbrevet. Forvalter har i saksopplysningene vist til kunnskapsgrunnlaget og vurdert det dithen at organisert ferdsel, sammen med den uorganiserte ferdselen, overskrider de terskelverdiene som er satt i Horisont Snøhetta. Siden vi vet at ferdselen på Hjerkinntået og i Stropplsjødalen er økende, og at kunnskapsgrunnlaget og Stortingsmeldingen peker på at utviklingen for villreinen går i feil retning, mener forvalter at det er riktig av forvaltningsmyndigheten å gjøre noen justeringer knyttet til forvaltningen av organisert ferdsel. Dette er noe forvaltningsmyndigheten har mulighet til å kunne stramme inn på innenfor dagens rammer i verneforskriften.

Vi har kunnskap om at den totale ferdselen (organisert og uorganisert) er stor og vi merker vi oss at i stortingsmelding for villrein er ferdselsrestriksjoner vurdert som et aktuelt tiltak i avgrensede deler av et område i enkelte perioder av året. Dette er under utredning i departementet. Stortingsmelding for villrein har skissert opp overordna føringer og tiltak, og tiltaksplanen for villrein for Snøhetta og Knutshø vil foreslå mer detaljerte tiltak som kan være med på å bidra til at villreinen vil få det bedre.

Det er viktig å nevne justering av forvaltningsregimet knyttet til organisert ferdsel ikke ene og alene vil løfte villreinen i Snøhetta ut av statusen dårlig kvalitet i kvalitetsnormen. Det er den samla belastninga som må ses på, hvorav organisert ferdsel er ett element. Forvalter mener at det er viktig at man tar grep der det er mulig allerede nå og innenfor rammene til Dovrefjell nasjonalparkstyre.

Følgende grep foreslås fra vintersesongen 2024/2025 og frem til revidert forvaltningsplan er vedtatt

- Fra sesongen 2024/2025 skal søknadsplikt også gjelde i Hjerkinntået landskapsvernområde med biotopvern. Frem til i dag har praksisen kun vært at det har vært påkrevd søknad i nasjonalparken og ikke i landskapsvernområdet med biotopvern. Denne endringen vil bidra til at vi får langt bedre oversikt over omfanget av organisert ferdsel og mulighet til å styre ferdselen i større grad enn vi gjør i dag.
- Vinterguidingsområdet utvides til å også gjelde deler av Hjerkinntået LVO m/BV, jf. figur 7. Dette for å få kanalisere ferdselen til de ytre deler av Stropplsjødalen og Hjerkinntået, og samtidig få en mer helhetlig forvaltning av disse områdene.
- Når det gjelder organisert ferdsel sommer vil det ikke i denne perioden innføres eget geografisk sommerguidingsområde. Dette fordi vi ønsker å gjennomføre en trinnavis justering av forvaltningsregimet knyttet til organisert ferdsel. Gjennom vilkår i vedtak vil ferdselen styres bort fra sårbare områder og sårbare tidspunkt på året. Eksempler på slike områder en ønsker å styre ferdsel bort fra kan være Salen, Nystugguhø, Kaldvellidalen, Namnlauskolla, Storkinn, Sletthøe, Kolla, Grøndalen, Svanådalen og området fra Snøheim og fremover mot Haugberget langs Snøheimvegen (listen er ikke uttømmende). Dette er eksempler på steder hvor ferdselen vurderes begrenset i perioder av sommersesongen. I de tilfeller det vil være aktuelt å gi tillatelse til guiding i disse områdene, må det knyttes vilkår til perioder det kan guides i. Trolig er det mindre bruk av villrein på Hjerkinntået tidlig på sommeren enn fra slutten av juli og utover. Turer fra Snøheim til toppen av Snøhetta vurderes å være uproblematisk i dag med tanke på villreinens arealbruk.
- Det foreslås en retningslinje om at det ikke skal gis tillatelse til å bruke Snøheim som startsted for organiserte turer. I 2023 ble det innrapportert 70 turer med Snøheim som startsted. Vi har ikke tallene for 2024 da rapporteringsfristen for sommersesongen er 1. november, men indikasjoner tyder på at dette tallet har økt. Med Snøheim som startsted for organiserte turer vil man kjapt komme inn i sårbare områder som

Sletthøe, Svanådalen, utover langs Snøheimvegen fra Snøheim og området rundt Kolla. Dette er sårbare og viktige områder for villreinen hvor organisert ferdsel ønskes holdt på et svært lavt nivå.

- I mai måned har det tidligere vært begrensninger på hvor organiserte turer kan gå, det vil si at det ikke har vært tillatt med organisert ferdsel i kjerneområdet for moskus. Dette av hensyn til moskuskalving og viktigheten av å gi moskusen ro i denne perioden. Det har kun vært tillatt å guide på merka stier (DNT-stier og Moskustien) samt på veger (Snøheimvegen og Vålåsjøhøvegen). Dette har i stor grad blitt fulgt opp av organiserte aktører som har hatt tillatelse. Dette foreslås videreført.
- Kjøring med hundespenn i nasjonalparken er søknadspliktig. Det har imidlertid vært tillatt å kjøre hundespenn i forbindelse med organisert ferdsel etter angitt trasé i figur 7 uten søknad. Denne traséen foreslås videreført, men kun etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Dette gjøres for å få oversikt over omfanget og stille krav (gjennom vilkår i tillatelsen) til omfang og utførelse. Vi er kjent med at det har vært enkelte uheldige situasjoner med forstyrrelser av moskus i forbindelse med kjøring av hundespenn i organisert regi.
- Telting i forbindelse med organisert ferdsel har tidligere kunnet skje på to avsatte teltplasser innenfor det tidligere vinterguidingsområdet uten søknad. En av disse teltplassene foreslås videreført, jf. figur 7. Telting skal nå omsøkes som en del av den øvrige organiserte aktiviteten det søkes om. Dette for å få oversikt over omfanget og knytte vilkår til antall og utførelse. Vi er kjent med at det har vært noe forsøpling rundt disse teltplassene, spesielt har det vært utfordringer knyttet til latrineavfall.
- Organisert ferdsel til hest er søknadspliktig i nasjonalparken. Det er avsatt traséer i gjeldende forvaltningsplan. Disse traséene foreslås videreført. Andre traséer kan vurderes, men her vil hensynet til villrein, annet sårbart dyreliv og terrengslitasje legges til grunn. I tillatelsen kan det bli aktuelt å knytte vilkår til antall turer og perioder av året.
- Det pågår et arbeid med å revidere gjeldende forvaltningsplan. Dette vedtaket vil gjelde frem til revidert forvaltningsplan er vedtatt. Organisert ferdsel vil bli et viktig tema i revidert forvaltningsplan. Med dette nye regimet for organisert ferdsel som er foreslått her, får vi et erfaringsgrunnlag for eventuelle ytterligere grep eller justeringer som kan bidra til å bedre forholdene for villreinen og andre sårbare arter.

Forslag til retningslinjer:

For organisert ferdsel (se definisjon under saksopplysninger) kan det innenfor følgende retningslinjer gis tillatelse etter søknad i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP og Hjerkind LVO m/BV:

Organisert ferdsel vinter

- Vinterguidingsområdet i figur 7 gjelder fra 1.11 til 1.6

Organisert ferdsel sommer

- Søknad om organisert ferdsel i sårbare områder vil bli vurdert i hver enkelt sak. Her vil det gjøres en konkret vurdering hvor sårbart dyreliv som ligger innenfor verneformålet vil bli hensyntatt. Det kan ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i sårbare områder til sårbare tider på året.
- Det kan man ikke regnes med å få tillatelse til at Snøheim brukes som startsted for organisert ferdsel. Unntaket her er merka sti fra Snøheim til Snøhetta
- I perioden 1.5 – 1.6 kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i kjerneområdet for moskus av hensyn til moskuskalving. I denne perioden skal det kun benyttes merka stier (DNT-stier og Moskusstien) og veger (Snøheimvegen og Vålåsjuhøvegen).

Kjøring med hundespenn i forbindelse med organisert ferdsel

- Kjøring med hundespenn defineres følgende:
Hundekjører og to eller flere hunder spent inn for å trekke et redskap (vogn, pulk, slede m.m.).
- Etter søknad kan det tillates transport av bagasje med hundespenn på trasé som vist i figur 7.
- Spannet skal ikke unødig stoppe underveis. Dette for å unngå støyproblematikk og forstyrrelser på dyrelivet.
- Transport med hundespenn kan kun unntaksvis frakte passasjerer.

Telting i forbindelse med organisert ferdsel

- Det kan settes vilkår om telting i forbindelse med organisert ferdsel.
- Telting vinterstid vil avgrenses som vist i figur 7.
- Telting sommerstid vil vurderes i hver sak. Det kan ikke regnes med at det vil bli gitt tillatelse til telting i forbindelse med organisert ferdsel i sårbare områder til sårbare tider på året.

Organisert ridning

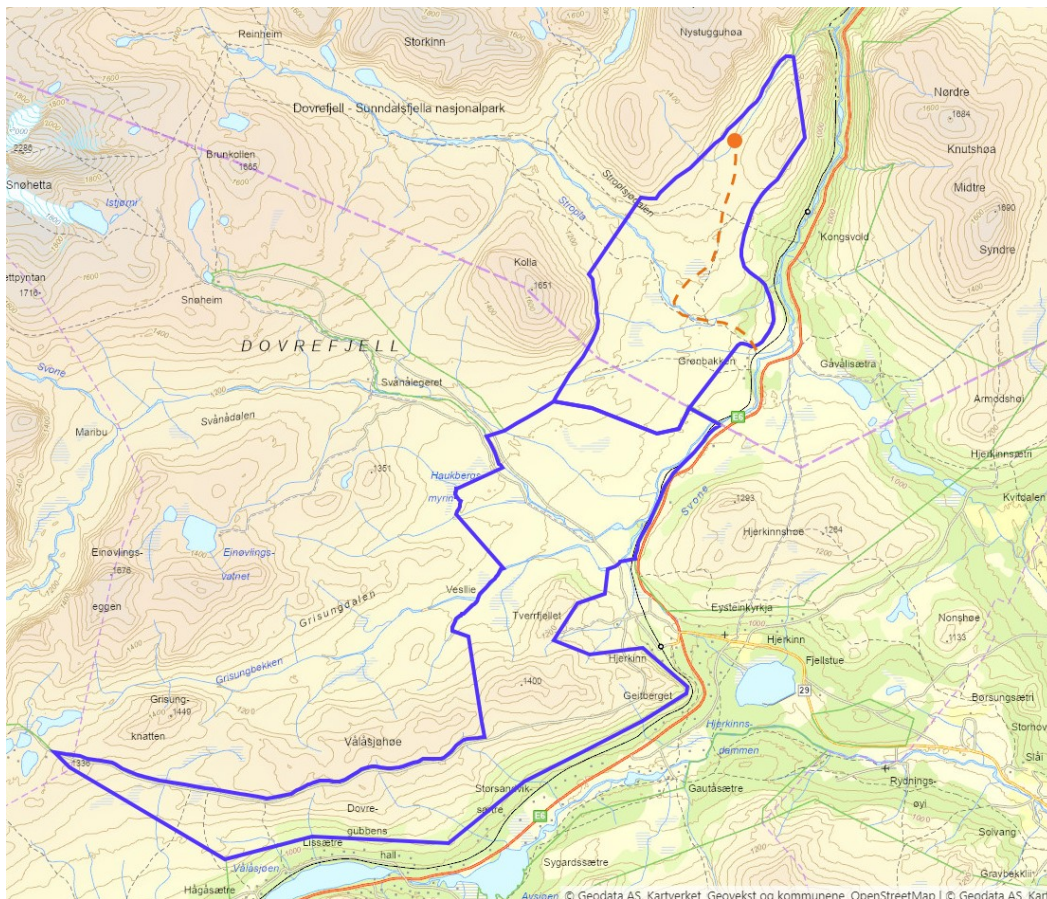
- Organisert ridning skal foregå etter traséer som er godkjent i eksisterende forvaltningsplan, figur 8. Andre traséer skal vurderes der hensynet til villrein, annet sårbart dyreliv og terrengslitasje legges til grunn.

Revidert forvaltningsplan

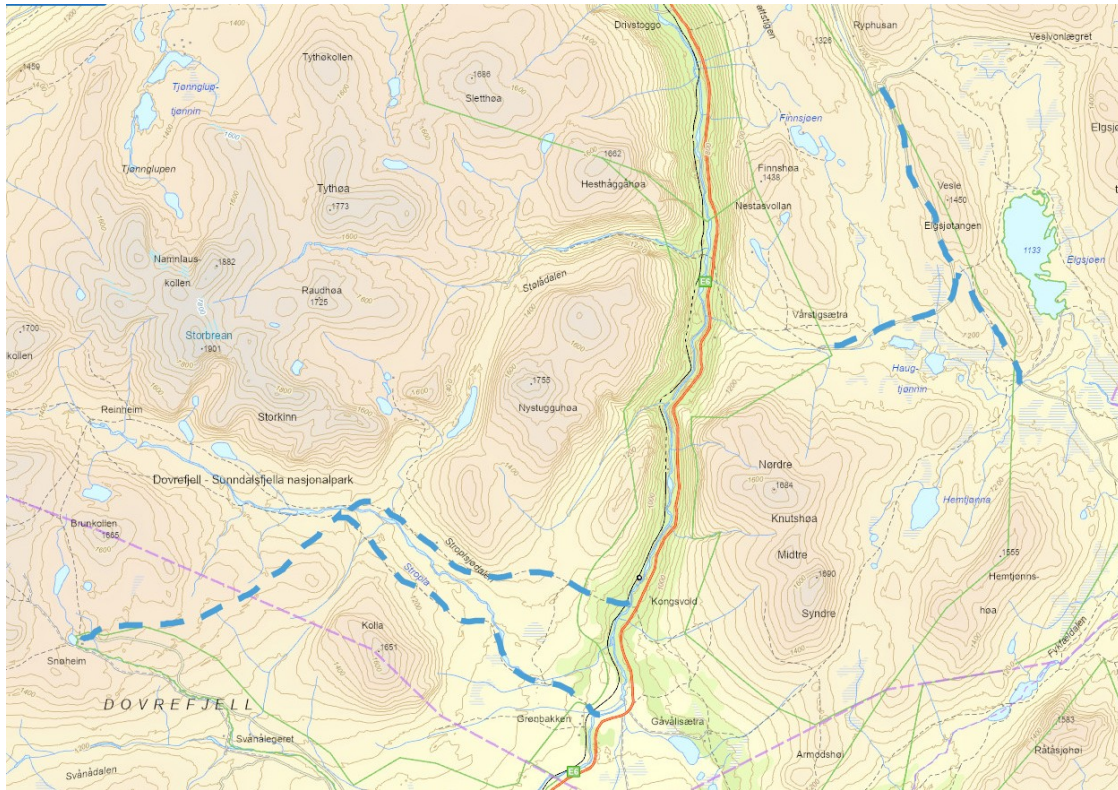
- Disse retningslinjene fungerer frem til revidert forvaltningsplan er vedtatt

Vilkår

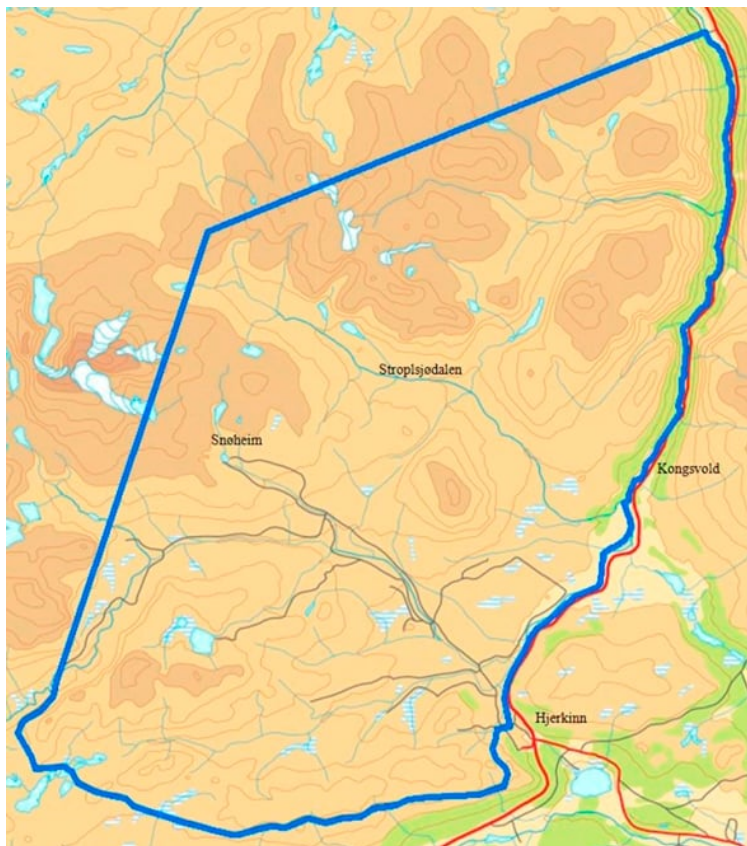
- Forvaltningsmyndigheten kan gjøre innstramminger i enkeltsaksbehandling og sette vilkår til tillatelsen utover de retningslinjene som er satt over.

Figur 7 Vinterguidingsområdet i Hjerkindalen landskapsvernområde m/ BV og Dovrefjell-Sunddalsfjella NP. Rød stipla linje er avsatt hundespannstrase som kan brukes i forbindelse med organisert ferdsel dersom tillatelse innvilges. Rød sirkel er avsatt teltplass til organisert ferdsel som kan benyttes dersom tillatelse innvilges.

Figur 8 Traséer for organisert ridning som kan benyttes dersom tillatelse innvilges. Avsatt i eksisterende forvaltningsplan

Figur 9 Kjerneområdet til moskusstamma på Dovrefjell. 174 km² ligger i Oppdal, 147 km² i Dovre kommune og 19 km² i Lesja kommune

Oppsummering

- Forvalter foreslår med bakgrunn i kunnskap om økende organisert ferdsel og samlet belastning samt økt kunnskap om villreins arealbruk i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP og Hjerkin LVO m/BV følgende retningslinjer:
 - Vinterguidingsområdet utvides til å omfatte deler av Hjerkin LVO m/BV
 - I sommerperioden vil det gjøres en vurdering i hver sak ut ifra kunnskap om sårbart dyreliv. Det kan ikke påregnes gitt tillatelse i sårbare områder til sårbare tider på året
 - Snøheim som startsted for organiserte turer begrenses med bakgrunn i kunnskap om sårbare områder
 - Videreføring av praksis om at organiserte turer i mai måned skal kun foregå etter merka stier (DNT-sti og Moskusstien) og veger (Snøheimvegen og Vålåsjøhøvegen) av hensyn til moskuskalving
 - Kjøring med hundespenn i organisert regi kan etter tillatelse foregå på avsatt trasé
 - Det skal i utgangspunktet kun fraktes bagasje i forbindelse med kjøring med hundespenn, unntaksvis passasjerer. Spannet skal ikke stoppe unødig underveis for å unngå forstyrrelser på dyrelivet
 - Teltning i forbindelse med organisert ferdsel skal omsøkes som en del av den organiserte turen. Teltning vinterstid skal foregå på avsatt område. Teltning sommerstid vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle, men det kan ikke påregnes gitt tillatelse til teltning i forbindelse med organisert ferdsel i sårbare områder til sårbare tider på året.
 - Organisert ridning skal foregå etter avsatte traséer. Andre traséer skal vurderes i hvert enkelt tilfelle der hensynet til villrein, annet sårbart dyreliv og terrengslitasje legges til grunn
 - Retningslinjene fungerer frem til revidert forvaltningsplan er vedtatt
 - Forvaltningsmyndigheten kan gjøre innstramminger i enkelte saker og sette vilkår utover det som vist til i retningslinjene
- Vurdering av søknader der retningslinjene legges til grunn anses som kurante saker som forvalter kan behandle etter delegert fullmakt

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Postboks 987
2626 LILLEHAMMER

Trondheim, 26.02.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/2495

Saksbehandler:
Helene Mokkelbost

Problemstillinger knyttet til ferdsel og forvaltning av verneforskrifter på Dovre

Vi viser til møte 08.02.2024 der vi diskuterte ulike problemstillinger og utfordringer knyttet til forvaltningen av verneområdene, særlig knyttet til mye besøk.

Organisert ferdsel og adgangen til å regulere ferdselsformer

I Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Hjerkinns landskapsvernområde er det søknadsplikt for "organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet. Forvaltningsplanen skal avklare hva slags ferdsel som krever tillatelse", se § 7, tredje ledd bokstav a).

Organisert ferdsel

Bestemmelsen medfører for det første søknadsplikt for all organisert ferdsel. Forvaltningsplanen omtaler organisert ferdsel, men er utarbeidet etter gammel forskrift. Samtidig har naturturisme hatt en betydelig økning de senere år med økt besøksvolum også på Dovre, og vi har fått mer kunnskap om situasjonen for villrein. Både endringer i regelverk og ferdsel gjør at forvaltningsplanen ikke passer så godt med dagens situasjon.

Med organisert ferdsel menes ferdsel som har et visst omfang, er kunngjort på forhånd eller har en form for gjentakelse og hvor det står en arrangør bak. Guidede fotturer til bestemte turmål eller for fotografering er eksempler på organisert ferdsel, mens turer med venner eller familie i privat regi ikke vil være å anse som organisert ferdsel. Her som ved eventuelle øvrige brudd på forskriften, krever sanksjonering at vi kan dokumentere brudd på søknadsplikten, dvs. at ferdselen er organisert.

Økt besøksvolum fra organisert ferdsel samtidig som også annen ferdsel øker, medfører økt samlet belastning. Dette krever at man i større grad enn til nå setter vilkår for den organiserte ferdselen idet det er denne nasjonalparkstyret er gitt virkemidler gjennom forskriften til å regulere. Den organiserte ferdselen vurderes også å skje oftere i større grupper enn den private, og på mer regulær basis. Nasjonalparkstyret må i lys av dette vurdere hvorvidt det kun bør gis årlige tillatelser og om omfanget av aktiviteten bør reguleres gjennom vilkår som setter rammer for ferdselen. Vilkår som rammer inn ferdselen er f.eks. antall turer, størrelse på gruppen, hvor gruppene kan ferdes og til hvilke tidspunkt.

Søknadsplikten for organisert ferdsel gjelder også i Hjerkinns landskapsvernområde. Dagens praktisering med meldeplikt må opphøre og over i søknadssporet.

I forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark reguleres også telting, se § 7 tredje ledd bokstav d, som krever tillatelse for: *Telting ut over en uke på samme sted. Dette gjelder ikke vanlige vandretelt med unntak av nærmere avgrensede områder med telteforbud jf forvaltningsplan.* Slik telting krever altså tillatelse uavhengig av om den skjer organisert eller ikke. Samtidig medfører dette at telting også i forbindelse med organisert ferdsel under en uke, er tillatt. Skal telting i bestemte områder være søknadspliktig må dette fremgå av forvaltningsplanen. Telting kan ut over dette ikke reguleres gjennom f.eks. vilkår i en tillatelse om organisert ferdsel.

Ferdselsformer

Utgangspunktet i nasjonalparken og landskapsvernområdet er at ferdsel til fots er tillatt. Etter forskriftene *kan ferdselsformer som kan skade naturmiljøet* gjøres søknadspliktig gjennom forvaltningsplanen. I forvaltningsplanen må det vurderes om bestemte ferdselsformer skal være søknadspliktig, og om dette eventuelt skal gjelde hele verneområdet og hele året. Med ferdselsformer menes annen ferdsel enn ferdsel til fots. Ferdsel på ski eller truger er å anse som ferdsel til fots. Eksempler på ferdselsformer er hesteridning, hundekjøring og kiting.

Retningslinjer i påvente av ny forvaltningsplan

Forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er fra 2018, mens eksisterende forvaltningsplan ble laget etter gammel forskrift. Dette medfører at forskrift og forvaltningsplan ikke alltid "snakker sammen", bl.a. gjelder dette reguleringen av organisert ferdsel. Hjerkinns landskapsvernområde har ikke forvaltningsplan og dermed ikke regulering av ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, slik forskriften legger opp til.

Forvaltningsplanarbeidet vil etter hvert bli igangsatt på ny, men det vil ta noe tid å få på plass ny forvaltningsplan. I påvente av ny forvaltningsplan mener vi det er hensiktsmessig at nasjonalparkstyret utformer retningslinjer for og definerer organisert ferdsel og ferdselsformer som passer med dagens regelverk og aktivitetsbilde. I retningslinjene kan det f.eks. tas inn kart med områder og tidspunkter hvor det ikke kan påregnes tillatelse til organisert ferdsel. Det bør vurderes hvorvidt slike retningslinjer også bør gis for andre bestemmelser, f.eks. om telting i nasjonalparken herunder om det er områder hvor det bør være telteforbud.

Vilkår

Forvalter er i Dovrefjell-Sunndalsfjella delegert myndighet til å fatte vedtak ved søknad om organisert ferdsel. Delegasjonen er gitt under forutsetning av at det settes vilkår til tillatelsene. Disse vilkårene er fastsatt av styret i tre skriv: vilkår for guiding - sommer, vilkår for guiding -vinter og Dovrevettreglene. Skrivene tas etter hva vi forstår inn som vilkår i alle tillatelser til organisert ferdsel. Dette gjøres ved at det i selve vedtaket vises til skrivene og at disse vedlegges vedtaket. Vår vurdering er at skrivene er en blanding av vilkår som settes til organisert ferdsel, informasjon om regelverket og informasjon om bl.a. dyrelivet.

Denne måten å fastsette vilkår på til den enkelte tillatelse, må endres. Vilkår som settes til en tillatelse må være tydelige og tas inn i selve tillatelsen. Det må fremgå klart for søkeren hva som er vilkår for å kunne benytte tillatelsen, hva som er øvrig regelverk og hva som er ren informasjon. Vilkår som stilles må ha saklig sammenheng med den tillatelsen som gis, det må fremgå hvilke vurderinger som er gjort og begrunnelsen for at vilkåret stilles. Informasjon om regelverk og dyreliv kan gis i vedtaket, men skal ikke formuleres som vilkår. Det er eksempelvis forbud mot motorferdsel i nasjonalparken, noe som fremgår av forskriften. Et forbud mot motorferdsel skal derfor ikke tas inn

som et vilkår i en tillatelse til organisert ferdsel. Generell informasjon kan også gjerne formuleres i et eget faktaark som vedlegges tillatelsene.

Ved utforming av vilkår minner vi om at disse ikke kan medføre at myndigheten i praksis overføres til f.eks. SNO ved at det legges opp til at SNO skal kontaktes og gi "klarsignal" for ferdselen.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Helene Mokkelbost
seniorrådgiver

Kopi til:
Statens naturoppsyn